

DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 25 januari 2001 *

I mål C-172/99,

angående en begäran enligt artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG), från högsta domstolen (Finland), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Oy Liikenne Ab

och

Pekka Liskojärvi,

Pentti Juntunen,

angående tolkningen av artikel 1.1 i rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter (EGT L 61, s. 26; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 91),

* Rättegångsspråk: finska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden C. Gulmann samt domarna V. Skouris, J.-P. Puissochet (referent), R. Schintgen och N. Colneric,

generaladvokat: P. Léger,
justitiesekreterare: biträdande justitiesekreteraren H. von Holstein,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

- Oy Liikenne Ab, genom O. Rauhamaa,
- Pekka Liskojärvi och Pentti Juntunen, genom T. Rätty,
- Finlands regering, genom T. Pynnä, i egenskap av ombud,
- Nederländernas regering, genom M.A. Fierstra, i egenskap av ombud,
- Förenade kungarikets regering, genom J.E. Collins, i egenskap av ombud, biträdd av K. Smith, barrister,
- Europeiska gemenskapernas kommission, genom D. Gouloussis och E. Paasivirta, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

efter att muntliga yttranden har avgivits vid förhandlingen den 14 september 2000 av: Oy Liikenne Ab, företrädd av O. Rauhamaa, Pekka Liskojärvi och Pentti Juntunen, företrädda av T. Rätty och O. Sulkunen, Finlands regering, företrädd av E. Bygglin, i egenskap av ombud, och kommissionen, företrädd av P. Hillenkamp, i egenskap av ombud, och E. Paasivirta,

och efter att den 12 oktober 2000 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

- 1 Högsta domstolen har genom beslut av den 27 april 1999, som inkom till domstolens kansli den 7 maj 1999, i enlighet med artikel 177 i EG-fördraget (nu artikel 234 EG) ställt en fråga om tolkningen av artikel 1.1 i rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter (EGT L 61, s. 26; svensk specialutgåva, område 5, volym 2, s. 91).
- 2 Frågan har uppkommit i en tvist mellan busstransportföretaget Oy Liikenne Ab (nedan kallat Liikenne) och två av dess chaufförer, Pekka Liskojärvi och Pentti Juntunen, angående Liikennes vägran att gå med på samma anställningsvillkor som chaufförernas föregående arbetsgivare tillämpade.

Tillämpliga bestämmelser

- 3 Enligt artikel 1 i direktiv 77/187 är detta direktiv tillämpligt på överlåtelse av ett företag, en verksamhet eller del av en verksamhet till en annan arbetsgivare genom lagenlig överlåtelse eller fusion. I artikel 1.3 anges att detta direktiv inte skall tillämpas på sjögående fartyg.
- 4 Rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster (EGT L 209, s. 1; svensk specialutgåva, område 6, volym 3, s. 39) har, enligt vad som anges i tjugonde övervägandet i ingressen till detta direktiv, till syfte att förbättra tjänsteleverantörernas tillträde till anbuds förfarandena för att undanröja sådan praxis som är allmänt konkurrensbegränsande och i synnerhet begränsar kontraktsdeltagandet för medborgare i andra medlemsstater.
- 5 I artikel 1 a i direktiv 92/50 definieras "offentliga tjänsteavtal" som skriftliga avtal med ekonomiska villkor mellan en tjänsteleverantör och en upphandlande myndighet. I artikel 1 b i direktivet definieras "upphandlande myndigheter" som statliga, regionala eller lokala myndigheter, organ som lyder under offentlig rätt och sammanslutningar av en eller flera av dessa myndigheter eller organ som lyder under offentlig rätt.
- 6 I artikel 3.1 i direktiv 92/50 föreskrivs bland annat att de upphandlande myndigheterna skall tillämpa förfaranden som uppfyller bestämmelserna i detta direktiv, då de ingår offentliga upphandlingskontrakt. Enligt artikel 3.2 skall de upphandlande myndigheterna säkerställa att ingen diskriminering förekommer mellan olika tjänsteleverantörer.
- 7 I enlighet med bilaga I A till direktivet, till vilken det hänvisas i artikel 8, omfattar direktiv 92/50 bland annat marktransporttjänster.

• Tvisten i målet vid den nationella domstolen

- 8 Efter ett anbudsförfarande tilldelade huvudstadsregionens samarbetsdelegation (nedan kallad SAD) bolaget Liikenne driften av sju lokala busslinjer för tre år. Tidigare hade dessa linjer trafikerats av bolaget Hakunilan Liikenne Oy (nedan kallat Hakunilan Liikenne).
- 9 Hakunilan Liikenne, som trafikerade dessa linjer med 26 bussar, sade upp 45 busschaufförer, varav 33, det vill säga alla de som hade sökt arbete, återanställdes av Liikenne. Liikenne anställde även ytterligare 18 busschaufförer. De busschaufförer som tidigare varit anställda vid Hakunilan Liikenne återanställdes i enlighet med villkoren i det riksomfattande kollektivavtalet för denna sektor. Dessa villkor var genomgående mindre förmånliga än de anställningsvillkor som tillämpades av Hakunilan Liikenne.
- 10 Vid övergången från Hakunilan Liikenne till Liikenne överläts inte några fordon eller någon annan egendom som hade samband med trafikeringen av de ifrågavarande busslinjerna. Liikenne hyrde endast två bussar av Hakunilan Liikenne under 2 eller 3 månader i väntan på leveransen av de 22 nya bussar som Liikenne hade beställt. Vidare förvärvade Liikenne de uniformer som vissa av de chaufförer som hade övergått till bolaget hade använt hos Hakunilan Liikenne.
- 11 Pekka Liskojärvi och Pentti Juntunen ingick bland de 33 busschaufförer som sades upp av Hakunilan Liikenne och som återanställdes av Liikenne. Eftersom de ansåg att det hade skett en överlåtelse av en ekonomisk enhet mellan de två företagen och att de därmed hade rätt att bibehålla de anställningsvillkor som

tillämpades av den tidigare arbetsgivaren, väckte de talan mot Liikenne vid Vandas tingsrätt. Liikenne bestred att en sådan överlåtelse hade ägt rum.

- 12 Genom en dom av den 17 juni 1996 biföll Vandas tingsrätt Pekka Liskojärvis och Pentti Juntunens talan. Efter att Helsingfors hovrätt genom en dom av den 23 oktober 1997 hade avslagit Liikennes överklagande av tingsrättens dom, överklagade Liikenne till högsta domstolen.

- 13 Högsta domstolen anser i sin begäran om förhandsavgörande att begreppet överlåtelse av verksamhet fortfarande är oklart, i synnerhet i fall där överlåtelsen inte grundas på ett avtal mellan parterna och där några betydande materiella tillgångar inte ingår i överlåtelsen. Högsta domstolen har även angett att det mål som har anhängiggjorts vid den har samband med ett anbudsförfarande som har skett i enlighet med direktiv 92/50. Tillämpningen av direktiv 77/187 i ett sådant sammanhang kan emellertid, på grund av dess syfte att skydda arbetstagarnas rättigheter, hindra konkurrensen mellan företag och skada det effektivitetsmål som eftersträvas genom direktiv 92/50. Högsta domstolen önskar under dessa omständigheter få klarhet i sambandet mellan dessa två direktiv.

- 14 Högsta domstolen ansåg att tvistens lösning var beroende av tolkningen av artikel 1.1 i direktiv 77/187 och beslutade att vilandeförklara målet och ställa följande tolkningsfråga till domstolen:

”Skall en situation i vilken driften av linjetrafik med buss övergår från ett bussföretag till ett annat genom ett upphandlingsförfarande enligt direktiv 92/50/EEG om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster anses utgöra en överlåtelse av verksamhet i den mening som avses i artikel 1.1 i direktiv 77/187/EEG?”

Tolkningsfrågan

- 15 Den hänskjutande domstolen har ställt frågan för att få klarhet i huruvida ett företags övertagande av kollektivtrafik som inte omfattar sjöfart — som till exempel driften av lokal linjetrafik med buss — som tidigare bedrivits av ett annat företag, till följd av ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster i enlighet med direktiv 92/50, kan omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 77/187, såsom detta anges i artikel 1.1 i detta direktiv.
- 16 Liikenne har hävdats att den fråga som har ställts av Högsta domstolen skall besvaras nekande. För det första ingick Hakunilan Liikenne och Liikenne inga avtal vid upphandlingen och de kom inte heller överens om att syftet var att överlåta driften. Även om domstolen har slagit fast att en övergång kan ske i två etapper genom en tredje man, såsom ägaren eller hyresvärden, utgör inte SAD en sådan tredje man, eftersom den varken ägde den linjetrafik som överläts eller de tillgångar som var nödvändiga för att driva denna trafik. För det andra skall en överlåtelse avse en ekonomisk enhet, och en busslinje eller en grupp busslinjer utgör uppenbarligen inte en sådan enhet. För det tredje övertog inte Liikenne de av Hakunilan Liikennes tillgångar som var nödvändiga för att driva den ifrågakvarande linjetrafiken med buss. För det fjärde anställdes Hakunilan Liikennes busschaufförer av Liikenne på deras begäran. Liikenne hade för övrigt kunnat anställa vilken arbetstagare som helst som var behörig att utföra detta yrke. Slutligen skulle en tillämpning av direktiv 77/187 på upphandlingar av vägtransporttjänster medföra betydande nackdelar, eftersom det företag som tilldelas kontraktet måste åta sig skyldigheter som det inte har kännedom om.
- 17 Pekka Liskojärvi, Pentti Juntunen, den finska, den nederländska och den brittiska regeringen samt kommissionen har gjort gällande att det avgörande kriteriet för att fastställa om det föreligger en överlåtelse är om enheten i fråga behåller sin identitet, vilket är fallet i synnerhet när driften faktiskt fortsätter eller återupptas. Det har i detta hänseende ingen betydelse att överlåtelsen äger rum inom ramen för ett offentligt upphandlingsförfarande, att det inte finns något avtalsförhåll-

lande mellan överlåtaren och förvärvaren och att överlåtelsen har skett efter ett ensidigt beslut av en offentlig myndighet.

- 18 Pekka Liskojärvi och Pentti Juntunen anser att den fråga som har ställts av Högsta domstolen skall besvaras jakande. De tre regeringar som har inkommit med yttranden i enlighet med artikel 20 i EG-stadgan för domstolen samt kommissionen har hävdat att det ankommer på den hänskjutande domstolen att, mot bakgrund av samtliga faktiska omständigheter i samband med den transaktion som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, fastställa huruvida en överlåtelse faktiskt har ägt rum i det förevarande fallet.
- 19 Domstolen erinrar om att direktiv 77/187 syftar till att trygga kontinuiteten i anställningsförhållanden inom en ekonomisk enhet, oberoende av om det sker ett ägarbyte. Den omständigheten att ett offentligrättsligt organ tilldelar olika aktörer efter varandra den verksamhet som bedrivs av en sådan enhet utesluter inte heller att direktiv 77/187 är tillämpligt, eftersom persontransport med buss inte utgör myndighetsutövning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 december 1998 i de förenade målen C-173/96 och C-247/96, Hidalgo m.fl., REG 1998, s. I-8237, punkterna 21 och 24)
- 20 Domstolen har således slagit fast att direktiv 77/187 kan tillämpas när ett offentligt organ, som har överlåtit sin hemtjänst åt behövande personer eller tilldelat kontraktet på bevakning av vissa av dess anläggningar till ett första företag, efter utgången eller uppsägning av avtalet med detta företag beslutar att överlåta tjänsten eller tilldela kontraktet till ett annat företag (domen i det ovannämnda målet Hidalgo m.fl., punkt 34).
- 21 Denna lösning kan inte ifrågasättas av det skälet att det ifrågavarande busstransportkontraktet har tilldelats till följd av ett offentligt upphandlingsförfarande som organiserats i enlighet med direktiv 92/50. I direktiv 77/187 föreskrivs nämligen inte något sådant undantag från tillämpningsområdet, och direktiv 92/50 innehåller för övrigt inte någon bestämmelse av den innebörden.

Den omständigheten att en transaktion omfattas av direktiv 92/50 utesluter således inte att direktiv 77/187 är tillämpligt (se, för ett liknande resonemang, EFTA-domstolens rådgivande yttrande av den 25 september 1996, E-2/95, Eilert Eidesund mot Stavanger Catering A/S, Report of the EFTA Court 1 July 1995—31 December 1996, s. 1, punkt 50, och av den 14 mars 1997, E-3/96, Tor Angeir Ask and Others mot ABB Offshore Technology AS och Aker Offshore Partner AS, Report of the EFTA Court 1997, s. 1, punkt 33).

- 22 Den omständigheten att bestämmelserna i direktiv 77/187 i förekommande fall kan vara tillämpliga i samband med en transaktion som omfattas av direktiv 92/50 kan inte anses äventyra det sistnämnda direktivets syfte. Direktiv 92/50 har inte alls till syfte att befria de upphandlande myndigheterna och de företag som erbjuder sina tjänster i de aktuella upphandlingarna från samtliga lagar och förordningar som är tillämpliga på den ifrågavarande verksamheten, i synnerhet inte inom det sociala området eller trygghetsområdet, så att anbudens skulle kunna lämnas utan några begränsningar. Direktiv 92/50 syftar till att aktörerna, med iakttagande av ovannämnda lagar och förordningar och inom ramen för de villkor som fastställs, skall åtnjuta lika möjligheter, i synnerhet för att utöva sin rätt till etableringsfrihet och frihet att tillhandahålla tjänster.
- 23 Inom denna ram bibehåller aktörerna sitt handlingsutrymme för att fritt konkurrera sinsemellan och inkomma med olika anbud. Inom området för kollektivtrafik med buss kan aktörerna till exempel konkurrera i fråga om nivån på fordonens utrustning och prestanda ur energi- och miljösynpunkt, organisationens effektivitet och kontakterna med allmänheten samt, såsom i alla företag, i fråga om den önskade vinstmarginalen. Den aktör som inkommer med ett anbud skall även kunna bedöma huruvida den, om den skulle erhålla kontraktet, har intresse av att köpa betydande materiella tillgångar från det företag som för närvarande innehar kontraktet och att överta hela eller delar av dess personalstyrka eller huruvida den är skyldig att göra detta och, i förekommande fall, huruvida den befinner sig i en situation där det är fråga om en överlåtelse av företag i den mening som avses i direktiv 77/187.

- 24 Denna bedömning samt bedömningen av de kostnader som de olika tänkbara lösningarna innebär ingår också i den fria konkurrensen och skall inte, i motsats till vad Liikenne har anfört, anses utgöra ett tecken på att rättssäkerhetsprincipen har åsidosatts. Samtliga initiativ på konkurrensområdet medför nämligen ett osäkerhetsmoment med avseende på ett visst antal parametrar, och det ankommer på aktörerna att ta ansvar för att bedömningarna blir realistiska. Det företag som tidigare innehade kontraktet känner visserligen, i motsats till konkurrenterna, till de exakta kostnaderna för att säkerställa driften av den tjänst som är föremål för upphandlingen, men denna situation är inneboende i systemet och kan inte rättfärdiga att man inte skall tillämpa sociallagstiftningen. Vidare kompenseras denna fördel troligtvis för det mesta genom att detta företag, i förhållande till konkurrenter som lägger fram ett anbud utifrån en helt ny situation, har stora svårigheter att ändra sina förutsättningar för driften i syfte att anpassa dem till de nya villkoren i anbudsinfördran.
- 25 Den hänskjutande domstolens fråga skall således för det första besvaras så att ett företags övertagande av kollektivtrafik som inte omfattar sjöfart — som till exempel driften av lokal linjetrafik med buss — som tidigare bedrivits av ett annat företag, till följd av ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster i enlighet med direktiv 92/50, kan omfattas av tillämpningsområdet för direktiv 77/187, såsom detta anges i artikel 1.1 i detta direktiv.
- 26 Med beaktande av att direktiv 77/187 kan tillämpas på en sådan situation som den som är föremål för tvisten vid den hänskjutande domstolen, skall för det andra denna domstol förses med nödvändiga tolkningsdata för att kunna bedöma om en överlåtelse i den mening som avses i artikel 1.1 i det direktivet har ägt rum i det förevarande fallet. Den hänskjutande domstolen har i detta hänseende påpekat att övertagandet av linjetrafiken med buss inte grundar sig på ett avtalsförhållande mellan den tidigare och den nya innehavaren av kontraktet och att någon överlåtelse av betydande materiella tillgångar inte har skett dem emellan.

- 27 Det avgörande kriteriet för att fastställa om det föreligger en överlåtelse enligt direktivet är om enheten i fråga behåller sin identitet, vilket är fallet i synnerhet när driften faktiskt fortsätter eller återupptas (dom av den 18 mars 1986 i mål 24/85, Spijkers, REG 1986, s. 1119, punkterna 11 och 12, och av den 2 december 1999 i mål C-234/98, Allen m.fl., REG 1999, s. I-8643, punkt 23).
- 28 Den omständigheten att det inte finns något avtalsförhållande mellan överlåtaren och förvärvaren eller, såsom i detta fall, mellan de två företag som efter varandra har anförtrotts driften av linjetrafik med buss, kan inte ha någon avgörande betydelse i detta hänseende, även om den kan vara ett tecken på att det inte har skett någon överlåtelse i den mening som avses i direktiv 77/187 (dom av den 11 mars 1997 i mål C-13/95, Süzen, REG 1997, s. I-1259, punkt 11).
- 29 Direktiv 77/187 är nämligen tillämpligt i samtliga fall när det som ett led i ett avtalsförhållande sker ett byte av den fysiska eller juridiska person som är ansvarig för verksamhetens drift och som har en arbetsgivares skyldigheter gentemot de anställda i företaget. Det behöver följaktligen inte finnas ett direkt avtalsförhållande mellan överlåtaren och förvärvaren för att direktivet skall vara tillämpligt, eftersom överlåtelsen även kan ske i två steg genom en tredje man, exempelvis ägaren eller hyresvärden (se särskilt dom av den 7 mars 1996 i de förenade målen C-171/94 och C-172/94, Merckx och Neuhuys, REG 1996, s. I-1253, punkterna 28—30, och domen i det ovannämnda målet Süzen, punkt 12).
- 30 Direktiv 77/187 kan således tillämpas när det saknas ett direkt avtalsförhållande mellan två företag som, av en offentligrättslig juridisk person och efter ett offentligt upphandlingsförfarande avseende tjänster i enlighet med direktiv 92/50, efter varandra har tilldelats ett kontrakt avseende en kollektivtrafiktjänst som inte omfattar sjöfart, till exempel driften av lokal linjetrafik med buss.

- 31 För att direktiv 77/187 skall vara tillämpligt måste överlåtelsen emellertid hänföra sig till en varaktigt organiserad ekonomisk enhet vars verksamhet inte är begränsad till att utföra ett visst arbete (dom av den 19 september 1995 i mål C-48/94, Rygaard, REG 1995, s. I-2745, punkt 20). Begreppet enhet avser följaktligen en sådan organisation av personer och tillgångar som kan bedriva en ekonomisk verksamhet genom vilken ett särskilt syfte eftersträvas (domen i det ovannämnda målet Süzen, punkt 13).
- 32 Det ankommer i förekommande fall på den hänskjutande domstolen att, mot bakgrund av ovanstående tolkningsdata, fastställa om den drift av linjetrafik med buss som är föremål för tvisten i målet vid den nationella domstolen utgjorde en organiserad ekonomisk enhet inom Hakunilan Liikenne innan den övergick till Liikenne.
- 33 För att avgöra om förutsättningarna för överlåtelse av en enhet är uppfyllda måste hänsyn tas till samtliga omständigheter som kännetecknar ifrågavarande transaktion. Till dessa omständigheter hör särskilt vilket slags företag eller verksamhet som det är frågan om, huruvida några materiella tillgångar — såsom byggnader eller lös egendom — har överlåtits, värdet på de immateriella tillgångarna vid tidpunkten för överlåtelsen, huruvida huvuddelen av personalstyrkan har övertagits av den nye arbetsgivaren, huruvida kundkretsen har överlåtits samt hur lika de verksamheter är som har bedrivits före och efter överlåtelsen och hur länge ett eventuellt avbrott i verksamheten har varat. Alla dessa omständigheter är emellertid endast aspekter av den helhetsbedömning som skall göras och kan därför inte bedömas var för sig (se särskilt domarna i de ovannämnda målen Spijkers, punkt 13, och Süzen, punkt 14).
- 34 Enbart den omständigheten att den tjänst som tillhandahölls av den tidigare och den tjänst som tillhandahölls av den nye innehavaren av kontraktet är likartad kan inte leda till slutsatsen att det rör sig om överlåtelse av en ekonomisk enhet mellan det första och det andra företaget. En sådan enhet kan nämligen inte likställas med den verksamhet som den bedriver. Dess identitet följer även av

andra omständigheter, såsom dess personal, arbetsledning, organisation av arbetet, driftmetoder och, i förekommande fall, det driftkapital som den förfogar över (domarna i de ovannämnda målen Süzen, punkt 15, Hidalgo m.fl., punkt 30, och Allen m.fl., punkt 27; se även dom av den 10 december 1998 i de förenade målen C-127/96, C-229/96 och C-74/97, Hernández Vidal m.fl., REG 1998, s. I-8179, punkt 30).

- 35 Som har erinrats i punkt 32 i denna dom skall den nationella domstolen, i sin bedömning av de faktiska omständigheter som utmärker den ifrågavarande processen, i synnerhet ta hänsyn till vilken typ av företag eller verksamhet som det rör sig om. Av detta följer att den vikt som skall tillmätas de olika kriterierna för bedömningen av om det har förekommit en överlåtelse i den mening som avses i direktivet med nödvändighet varierar med hänsyn till den verksamhet som bedrivs och även till de produktions- eller driftsmetoder som används i ifrågavarande företag, verksamhet eller del av verksamhet (domarna i de ovannämnda målen Süzen, punkt 18, Hernández Vidal m.fl., punkt 31, och Hidalgo m.fl., punkt 31).
- 36 Kommissionen har i detta hänseende, genom hänvisning till domen i det ovannämnda målet Süzen, hävdats att det är oväsentligt att några materiella tillgångar inte övergått från den tidigare till den nya innehavaren av kontraktet för busstrafiken, men att det däremot är avgörande att den nya kontraktsinnehavaren har övertagit huvuddelen av företrädarens personalstyrka.
- 37 Domstolen har visserligen angett att en ekonomisk enhet, på vissa områden, kan fungera utan betydande materiella eller immateriella tillgångar, vilket logiskt sett innebär att frågan huruvida en sådan enhet bibehåller sin identitet efter den transaktion som den är föremål för inte kan vara beroende av att sådana beståndsdelar har överlåtits (domarna i de ovannämnda målen Süzen, punkt 18, Hernández Vidal m.fl., punkt 31, och Hidalgo m.fl., punkt 31).
- 38 Domstolen har således slagit fast att, eftersom ett kollektiv av arbetstagare som varaktigt förenas i en gemensam verksamhet, inom vissa sektorer där verksam-

heten i huvudsak baserar sig på arbetskraft, kan utgöra en ekonomisk enhet skall det medges att en sådan enhet kan behålla sin identitet efter det att den har överlåtits när den nye arbetsgivaren inte inskränker sig till att fortsätta verksamheten i fråga utan även övertar en huvuddel — i förhållande till antal och kompetens — av personalstyrkan som hans föregångare särskilt hade avdelat för denna uppgift. I sådant fall förvärvar den nye arbetsgivaren nämligen en organisation av tillgångar som gör det möjligt för honom att varaktigt fortsätta det överlåtande företagens verksamhet eller viss del av denna verksamhet (domarna i de ovannämnda målen Süzen, punkt 21, Hernández Vidal m.fl., punkt 32, och Hildago m.fl., punkt 32).

- 39 Busstrafik kan emellertid inte anses som en verksamhet som i huvudsak baserar sig på arbetskraft, eftersom den förutsätter omfattande materiel och anläggningar (se, för ett motsvarande synsätt vad gäller grävning av gruvtunnlar, domen i det ovannämnda målet Allen m.fl., punkt 30). Den omständigheten att några materiella tillgångar som användes för driften av den ifrågakvarande linjetrafiken med buss inte har övergått från den tidigare till den nye innehavaren av kontraktet utgör följaktligen en omständighet som bör tas i beaktande.
- 40 Under sammanträdet betonade ombudet för svarandena i målet vid den nationella domstolen det ekonomiska värdet av det avtal som slutits mellan SAD, den upphandlande myndigheten, och Liikenne genom att ange att det rör sig om en betydande immateriell tillgång. Detta värde kan inte bestridas. När det är fråga om ett kontrakt som skall förnyas, saknar en sådan immateriell tillgång emellertid i princip värde vid utgången av kontraktet med den tidigare kontraktsinnehavaren, eftersom kontraktet skall bli föremål för ny upphandling.
- 41 Om ett sådant upphandlingsförfarande som det är fråga om i tvisten vid den nationella domstolen föreskriver att den nya innehavaren av kontraktet skall överta de pågående avtalen med kunderna eller om huvuddelen av kunderna kan anses som fasta, skall det emellertid anses som att kunderna har överlåtits.

- 42 Inom en sådan sektor som kollektivtrafik med buss, där materiella tillgångar utgör en viktig del i utövandet av verksamheten, måste den omständigheten att sådana tillgångar, vilka är absolut nödvändiga för att enheten skall kunna fungera väl, inte i betydande utsträckning har övergått från den tidigare till den nya innehavaren av kontraktet leda till att denna enhet inte anses ha bevarat sin identitet.
- 43 Av detta följer att direktiv 77/187, i en sådan situation som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, inte är tillämpligt när betydande materiella tillgångar inte har övergått från den tidigare till den nya innehavaren av kontraktet.
- 44 För det andra skall den hänskjutande domstolens fråga således besvaras så att artikel 1.1 i direktiv 77/187 skall tolkas på följande sätt:
- Detta direktiv kan tillämpas i ett fall där det inte föreligger något direkt avtalsförhållande mellan två företag som av en offentligrättslig juridisk person, och efter ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster i enlighet med direktiv 92/50, efter varandra har tilldelats driften av en kollektivtrafiktjänst som inte omfattar sjöfart, till exempel driften av lokal linjetrafik med buss.
 - I en sådan situation som den som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, är direktiv 77/187 inte tillämpligt när några betydande materiella tillgångar inte har övergått från det ena företaget till det andra.

Rättegångskostnader

- 45 De kostnader som har förorsakats av den finska, den nederländska och den brittiska regeringen samt kommissionen, vilka har inkommit med yttranden till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående den fråga som genom beslut av den 27 april 1999 har ställts av Högsta domstolen — följande dom:

- 1) Ett företags övertagande av kollektivtrafik som inte omfattar sjöfart — som till exempel driften av lokal linjetrafik med buss — som tidigare bedrivits av ett annat företag kan, till följd av ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster i enlighet med rådets direktiv 92/50/EEG av den 18 juni 1992 om samordning av förfarandena vid offentlig upphandling av tjänster, omfattas av tillämpningsområdet för rådets direktiv 77/187/EEG av den 14 februari 1977 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om skydd för arbetstagares rättigheter vid överlåtelse av företag, verksamheter eller delar av verksamheter, såsom detta anges i artikel 1.1 i detta direktiv.

2) Artikel 1.1 i direktiv 77/187 skall tolkas på följande sätt:

- Detta direktiv kan tillämpas i ett fall där det inte föreligger något direkt avtalsförhållande mellan två företag som av en offentligrättslig juridisk person, och efter ett förfarande för offentlig upphandling av tjänster i enlighet med direktiv 92/50, efter varandra har tilldelats driften av en kollektivtrafiktjänst som inte omfattar sjöfart, till exempel driften av lokal linjetrafik med buss.

- I en sådan situation som den som är föremål för tvisten vid den nationella domstolen, är direktiv 77/187 inte tillämpligt när några betydande materiella tillgångar inte har övergått från det ena företaget till det andra.

Gulmann

Skouris

Puissochet

Schintgen

Colneric

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 25 januari 2001.

R. Grass

C. Gulmann

Justitisekreterare

Ordförande på sjätte avdelningen